

Olszewska, Barbara

Czechosłowacko-polskie spotkanie naukowe

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 10/3, 489-490

1965

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ZSRR

NOWE WŁADZE RADZIECKIEGO ZJEDNOCZENIA HISTORYKÓW PRZYRODOZNAWSTWA I TECHNIKI

W sierpniu 1964 r. Prezydium Akademii Nauk ZSRR powołało nowy skład Komitetu Radzieckiego Narodowego Zjednoczenia Historyków Przyrodznawstwa i Techniki¹. Nowy Komitet składa się z 67 osób, w tym 12 członków rzeczywistych i 5 członków korespondentów Akademii Nauk ZSRR, 9 członków rzeczywistych i 2 członków korespondentów akademii republikańskich, 26 doktorów nauk i 13 kandydatów nauk.

Przewodnictwo Komitetu powierzono dyrektorowi Instytutu Historii Przyrodznawstwa i Techniki AN ZSRR, członkowi korespondentowi AN ZSRR B. M. Kiedrowowi, zastępcami przewodniczącego zostali — doktorzy nauk: A. T. Grigorian i S. R. Mikulinski oraz kandydat nauk A. S. Fiedorow, a sekretarzami naukowymi — kandydaci nauk: A. B. Papiłauskas i W. N. Sokolski.

E. O.

Czechosłowacja

CZECHOSŁOWACKO-POLSKIE SPOTKANIE NAUKOWE

Czechosłowacko-polskie spotkanie historycznonaukowe, które odbyło się w dniach 26—28 września 1964 r. w Strażnem w czeskich Karkonoszach, stanowiło pierwsze ogniwo realizacji powziętych poprzednio postanowień. W czasie międzynarodowego sympozjum w Jablonce w jesieni 1963 r., na spotkaniu kierownictwa Oddziału Historii Nauk Przyrodniczych i Techniki Instytutu Historii Czechosłowackiej Akademii Nauk oraz kierownictwa Zakładu Historii Nauki i Techniki Polskiej Akademii Nauk, uznano bowiem obopólnie korzyść tego rodzaju spotkań i najogólniej zarysowano ich tematykę. Pierwsze spotkanie było poświęcone w części — generalnej problematyce metodologicznej, w części — historii nauki w XVIII w. Następne kolejne spotkanie, którego projekt omówiono w Strażnem, przewiduje się na rok 1966; ma ono dotyczyć historii słowackiego i polskiego górnictwa i hutnictwa tatrzańskigo i odbyć się w Zakopanem.

W konferencji w Strażnem, nadzwyczaj troskliwie przygotowanej przez gościnnych gospodarzy, ze strony czechosłowackiej uczestniczyło sześć osób z wymienionego wyżej Oddziału Historii Nauk, dwie osoby z podobnego oddziału Instytutu Historii Słowackiej Akademii Nauk oraz jedna — z archiwum politechniki praskiej; ze strony polskiej na konferencję przybyło jedenaście osób — pracowników Zakładu Historii Nauki i Techniki PAN.

Pierwszy punkt programu konferencji wypełnił referat kierownika Zespołu Historii Metodologii ZHNI PAN, prof. Pawła Rybickiego *Aspekty socjologiczne w historii nauki* oraz niezwykle ożywiona dyskusja nad tym referatem (osiemnaście głosów), która dowiodła, że trójjęzyczność obrad (czeski, słowacki i polski), pomimo braku tłumaczeń, nie stanowi poważniejszej przeszkody w czechosłowacko-polskich spotkaniach naukowych.

¹ O strukturze i działalności Zjednoczenia por.: A. Grigorian, *Z osiągnięć i zadań historii nauki i techniki w ZSRR*. „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki”, nr 3—4/1964, s. 348.

Tematykę drugiej części spotkania określiły referaty: kierownika oddziału krakowskiego ZHNiP PAN, prof. Kazimierza Opałka *Warunki i czynniki rozwoju nauki w Polsce okresu oświecenia* oraz kierownika Oddziału Historii NPiT IH CSAN dra Luboša Novego i dra Josefa Smolki *O rozwoju nauk przyrodniczych na ziemiach czeskich w XVIII w.*; uzupełnieniem tego ostatniego referatu były komunikaty: kierownika Oddziału HNPiT IH Słowackiej Akademii Nauk dra Jana Tibenskigo oraz dra Josefa Vlachoviča, również z tego Oddziału, którzy scharakteryzowali odrębne cechy rozwoju nauki i techniki w XVIII w. w Słowacji. O zainteresowaniu wymienioną tematyką świadczyło dwadzieścia pięć głosów w łącznej dyskusji nad referatami i komunikatami, przy czym bardzo ciekawie zarysowały się problemy wynikające z porównania warunków i czynników kształtujących historię nauki w trzech sąsiadujących ze sobą krajach, historię równoczesną chronologicznie, lecz w każdym z tych trzech krajów specyficznie odmienną; w dyskusji znalazły również oddźwięk i kontynuację niektóre zagadnienia pierwszej części konferencji, uwydatniając wagę analizy porównawczej dla teoretycznych i metodologicznych koncepcji historyczno-naukowych.

Sprawozdanie z najbardziej interesujących momentów dyskusji podczas konferencji w Strażnem ukaże się w następnym numerze „Kwartalnika Historii Nauki i Techniki“, w numerze tym bowiem zostaną zamieszczone referaty: prof. K. Opałka oraz drów L. Novego i J. Smolki.

Barbara Olszewska

NRF

SYMPOZJUM HISTORII ASTRONOMII W HAMBURGU

Międzynarodowe sympozjum historii astronomii, zorganizowane przez Komisję 41 (historia astronomii) Międzynarodowej Unii Astronomicznej i Sekcję Historii Nauki Międzynarodowej Unii Historii i Filozofii Nauki, odbyło się w Hamburgu w dniach 22—24 sierpnia 1964 r., bezpośrednio przed kongresem Międzynarodowej Unii Astronomicznej. Gospodarzem sympozjum, jego bezpośrednim inicjatorem i organizatorem był prof. B. Sticker z Institut für Geschichte der Naturwissenschaften Uniwersytetu hamburskiego. Pracownikom Instytutu należą się wyrazy szczerego uznania za wzorową organizację techniczną sympozjum.

W ogólnym temacie sympozjum *Problemy historiografii astronomicznej* wyróżniono dwie grupy zagadnień, wokół których organizatorzy pragnęli rozwinąć obrady. Pierwszy dzień miała więc wypełnić dyskusja nad uwarunkowaniem postępu astronomii przez postęp techniki instrumentalnej. *Praktyczne i podstawowe problemy historiografii astronomicznej* stanowiły drugi temat. Jak to jednak często bywa, uczestnicy zgłosili referaty na ogół bez ściślejszego związku z proponowaną tematyką. O ile zamiar skoncentrowania dyskusji pozostał w dużej mierze nie zrealizowany, to trzeba uznać za bardzo udane wykorzystanie sympozjum dla spotkania i dyskusji dwóch dość różnych zespołów, jakimi są członkowie Komisji 41 Unii Astronomicznej i historycy nauki. Fakt ten podkreślili w swych wystąpieniach prof. V. Ronchi, przewodniczący Sekcji Historii Nauki, i prof. P. G. Kulikowski, przewodniczący Komisji 41 MUA.

Referaty wygłoszone na sympozjum zostaną wkrótce opublikowane jako kolejny tom wydawanej przez A. Beera serii *Vistas in Astronomy*. Powrócimy wtedy do obszerniejszego omówienia kwestii poruszanych w Hamburgu. Na razie wymienię spośród 26 referatów niektóre, mające bardziej ogólny charakter. Tak więc D. J. de Solla Price (New Haven) omówił opracowywany przez siebie katalog przyrządów nau-